

Jó szerencsét!

Olajmunkás

Lovászi különszám

2020. február 29.

A LOVÁSZI OLAJMEZŐ TÖRTÉNETE

Az Eurogasco 3 területen folytatott Eötvös-Rybár féle gravitációs méréseket 1933-35 között a Dunántúlon: a Kisalföldön, Nagyatád térségében és Lenti és Budafapuszta környékén. A Lenti és Budafapuszta körzetében elvégzett geofizikai mérések három reményteli területet mutattak ki: Budafapusztánál, Lendvaujfalunál és Kútfej község mellett.

Kútfej és Lovászi községek között a Dr. Papp Simon által kitűzött L-1 számú kutatófúrás 1940. június 6-án kezdődött. Lemélyítését az E-2 számú gőzüzemű rotary fúróberendezés kezdte. Mélysége 1566 méter volt. A lyuk kivizsgálását

egy, a budafai olajmezőről áttelepült Cardwell lyukbefejező berendezés végezte, melynek eredményeként 1940. december 1-jén a kutat termelésbe állították, 10 mm-es fúvókán 39,4m³ zöldes színű kőolajat és 62 em³ éghető gázt adott. A sikeres kezdetet követően 1 év alatt további 21 kutat mélyítették és valamennyit termelésbe is állították. A mező kb. 20 km² -es ellipszis alakú felboltozódás, kelet-nyugati tájolással, hidrodinamika egységben.

Az 1000-1500 méter mélységben elhelyezkedő Alsó-Pannon homokkő tároló 5 vékonyabb, egymástól agyagbetelepülésekkel elválasztott szintre osztható, melyeket a környező falvokról neveztek el: Páka, Sziget, Rátka, Lovászi, Kútfej. Közülük a Rátka és a Lovászi szintek a legnagyobb kőolaj és földgázkészletűek. A kezdeti rétegnyomás 130-140 bar volt.

1941 végére a MAORT Lovásziban 22 kúton már 138 ezer tonna kőolajat és 39 millió m³ földgázt termelt. Egy évvel később 47 olajkúton és 2 gázkúton már 340 ezer tonna kőolajat és 105 millió m³ földgázt termeltek. A mező a termelési csúcsát 1943-ban érte el, ekkor 74 olajkúton és 2 gázkúton termelve 497 ezer tonna kőolajat és 151 millió m³ földgázt hoztak a felszínre. A MAORT szakemberei 300 méteres kúthálót alkalmaztak a mező leműveléséhez. 1944-ben a MAORT szakemberei a mező élettartamát 26 évre becsülték, mely gázvisszanyomás mellett 10 évvel meghosszabbítható, de ha a Páka-szint gázát is visszasajtolják, az további 8 évet jelent. Mivel kezdetben a földgázt nem tudták hasznosítani, a rétegnyomás 1943 decemberére 98,1 barra csökkent. 1942-1943-ban párhuzamosan épült a gázolintelep és a kompresszorcsarnok.

A gázolintelepen 1944-ben kezdett működni az aktív-szenes leválasztó, mellyel ezer m földgázból 38 kg PB-t és 52 kg stabil gázolint lehetett leválasztani. A felépített kompresszortelep akkoriban Közép-Európa legnagyobb kompresszortelepe volt, 27 darab Thomassen gyártmányú, háromfokozatú, gázmotoros kompresszor sűrítette a földgázt 4, 28, és 140 barra.

A fűráspontok számával párhuzamosan épültek a gyűjtőállomások, 1943-ban elkészült a főgyűjtő. Már 1942-ben egy 5"-os olajvezeték kötötte össze Lovászit Budafával, majd 1943-ban megépült az 5"-os gázvezeték is. 1941-től elkezdődtek az üzemi épületek, irodák, műhelyek, laboratórium építése, sőt még ebben az évben nekiláttak az L-1 kút és Kútfej község között a MAORT lakótelep építésének. A lakások mellé üzemi kátrin, élelemtár, gyógyszerár, orvosi rendelő és egy 6 osztályos elemi iskola is épült 1944. októberében történt az első nagy kitörés a mező keleti felén, a 94 számú kúton mentés közben a légoltalmi elsőtétítés miatt. A kitörő gáz meggyulladt, a berendezés a tűzben eldőlt, majd az erupció miatt létrejött tóban elsüllyedt. A kút decemberben beomlott, az erupció is megszűnt, de a mélyben a gáz átfejtődése nem szűnt meg, ami későbbi kitörésekhez vezetett (1946: L-110, 1949: L-150).

1946 és 1947 között sóleparló berendezést működtettek az ország sóellátásának segítésére az L-98 számú kút rétegvízének felhasználásával, havi 2500 kg só t kinyerve.

1948-tól a hasznosítatlan gázból egyrészt gázkormot gyártottak a gumiiipar részére, másrészt az olajvezetéken felszállították Budapestre ipari és lakossági gázellátás céljából. 1949-ben megépül az első automata segédgáz központ.

1954-ig a kúthálót 150 méteresre sűrítették, a mezőt villamosították, a segédgáz termelésről fokozatosan álltak mélyszivattyús termelésre, ennek ellenére az olajtermelés 1963-ra már nem érte el az évi 100 ezer tonnát, sőt 1975-ben már csak 18495 tonna volt, ami átlagosan csak 400 liter kőolajat jelentett kutanként.

Az olaj-vízhatáron történő vízbeszajtolásos művelés 1953-ban kezdődött, majd 1966-tól kísérletek kezdődtek a területi vízelárasztásra is. A szén-dioxidos kisüzemi kísérleteket 1962-64 évben folytatták Lovásziiban, amikor a gázolintelepi kazánok füstgázából nyert CO₂-ot és vizet visszajuttatták. A hetvenes években megépült a nagynyomású CO₂ vezeték Budafa és Lovászi között valamint Lovásziiban 2 db elosztóközpont, így a Lovászi sorozat EOR művelése megvalósulhatott, ami csaknem 400 ezer tonna többlet-olajat eredményezett.

Lovászi nevével szorosan összeforrt a rétegzékelés, hiszen Buda Ernő itt hozta létre a magyar olajipar első rétegrepszto csoportját és itt kísérleteztek és fejlesztették tovább a hidraulikus rétegrepszto módszerét és az eróziós perforálást is. Lovásziiban sikerült Magyarországon először elérni a 4000 és az 5000 méter mélységet a fűrésoknak. A Lovászi olajmezőből az elmúlt 70 év alatt kitermeltek több, mint 6 millió tonna kőolajat.

Jelenleg Csipkerózsika-álmát alussza, és arról álmodik, hogy mikor lesz ismét fűrés, -lyukbefejező, -kútjavító berendezések zajától hangos, hiszen több mint 10 millió tonna kőolaj még a mélyben szunnyad.

Török Károly

Bányász himnusz

Szerencse fel, szerencse le;
 Ilyen a bányász élete.
 Váratlan vész rohanja meg,
 Mint bérteret a fergeteg.
 Nem kincs után sóvárgok én,
 Bányász kislányt óhajtok én.
 Bányász kislányt óhajt szívem,
 Ki szívében bányász legyen.
 És hogyha majd a föld ölében végóránkat éljük,
 Isten kezében életünk. Ő megsegít reméljük!
 Te kisleány ne bankódjál,
 Bányázként halni szép halál!
 Egekbe szállani fel, fel Szerencse fel,
 Szerencse fel, szerencse fel!

Buda Ernő élete

Buda Ernő: „Nem a kor számít...”

1921. június 23-án született Brennebergbányán Buda Ernő gyémántdiplomás bányamérnök. Édesapja a brennebergbányai bányáüzem adminisztratív igazgatója volt. Elemi iskoláit szülőhelyén végezte, 1931-től a soproni reálgimnázium, majd az evangélikus líceum tanulója volt. A fiatalember a grenoble-i akadémiára vágyott, de az Európában zajló történelmi események megghiúsították elképzelését, így a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karára iratkozott be, ahol 1943-ban bányamérnöki oklevelet szerzett. A nyári egyetemi gyakorlatok során került 1942-ben Inkére, s itt találta meg az óriási lehetőség: MAORT (a MOL egyik elődje) ösztöndíj-pályázata. Őt fiatal mérnökjelölttel együtt sikerrel pályázott, s 1943. november 5-étől kőolajfűrészi mérnökként dolgozott a Dunántúlon. 1944-ben a MAORT Nagykanizsai Fűrészi Üzemének műszaki igazgatója vette maga mellé műszaki titkárnak. Áldozatos és lelkiismeretes munkájának köszönhetően ismét megindulhatott a hazai szénhidrogén-kutatás. Ő irányította Lovásziiban a rétegvizsgálatokat végző berendezések munkáját és a Nagylengyelben megindult fűrészi tevékenységet. A MASZOLAJ Rt. megalakulásakor, az Alföldi kutatás fejlesztésére kapott megbízást, de karrierje kettétört, amikor az 1956-os forradalom után koholt vádak alapján letartóztatták és bebörtönözték. Hihetetlen életereje volt, még a börtönben is dolgozott. 1959. március elején visszakért Lovásziiba, ahol a rétegrepesztők műszaki irányítója, majd 1964 és 1967 között a nagykanizsai fűrészi üzem operatív vezetője és a dunántúli kitörésvédelmi mentőcsapat vezetője lett. E területen nemcsak országosan, hanem nemzetközileg is elismert eredményeket ért el. 1984-ben kérte nyugdíjazását, de a kitörésvédelmi munkákban továbbra is aktívan és önzetlenül részt vett, a pusztaszőlősi kitörés idején hallatlan szakmai felkészültségét, és mérhetetlen emberi és mérnöki energiáit láthattuk. Jelentős volt oktatói tevékenysége, szervezte és tartotta az olajipari szakmunkás- és technikusképző, valamint a mérnöktovábbképző tanfolyamokat. A Gazdasági és Műszaki Akadémia tanszékvezetője, külföldi intézmények meghívott előadója volt, például Cellében, Freibergben. Lelkesen és fáradhatatlanul ápolta a bányász hagyományokat, szakmai és hagyományörző témákban számos publikációja jelent meg. Kutatta, gyűjtötte a magyarországi

olajbányászat történetét és rendszeresen megosztotta ezeket a történelmi emlékeket. A család írásos örökségét az Attila fia a Három bányászgeneráció válogatott iratai és emlékezései címmel öt könyvben dolgozta fel. Tevékenységét a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével, Eötvös Loránd-díjjal ismerték el, Zala megye, Nagykanizsa, Pusztaderics is díszpolgárává választotta. Buda Ernő 2005 február 8-án hunyt el Nagykanizsán. Lovásziiban mindig nagy tiszteletnek örvendett, haláláig tagja volt a helyi Szent Borbála cserkész csapatnak. Emlékének tisztelegve az Általános Iskola felvette nevét.

Forrás: Széchenyi István Könyvtár Sopron

A Geresics tó története

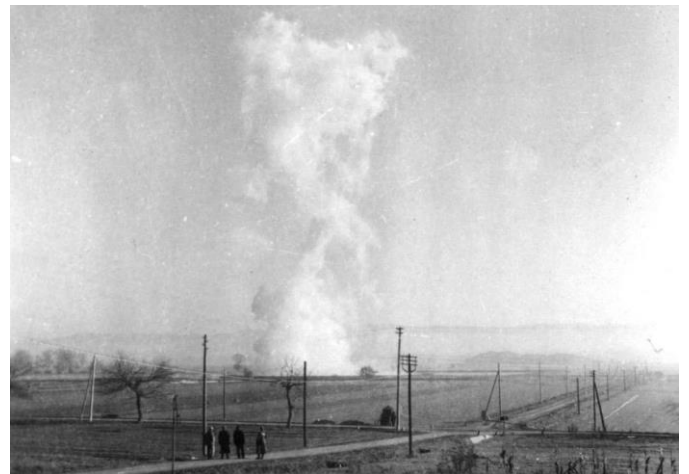
Feneketlen tó, Geresics tóka, Geresics tó. így nevezte a népnyelv sokáig. Nevét a közeli terület tulajdonosáról, Geresics Józsefről kapta. Talán most nem is ez a fontos, hanem az, miként alakult ki ez a ma már feledésbe merülő és egyre csökkenő nagyságú tavacska.

A felfelé kapaszkodó sáros körül riadt vadkacsák röpte zavarja meg a csendet. Körülötte az elvaduló növényzet és a lerakott szemét tömege jelez valami összeférhetetlenséget. Ember járt itt valamikor!

Az egykor Kisberki résznek nevezett területen a község legmélyebb helyén az úgynevezett „Hottó”-n jelölték ki a Lovászi 94. számú fűrészi pontot.

Ebben az időben bombázták az ország belső részét, és mint mindenhol, itt a fűrés környéki falvakban is légiriadó állapotok voltak. Ez azt jelentette, hogy a lakosság pincébe, óvóhelyre vonult, a berendezésnél dolgozó emberek a közeli koromgyári kiserdőbe menekültek. (Ez a 94-es kút egyébként a laktanya kerítésének északi felén az út túlsó oldalán található.)

Tehát légiriadó! Ilyen alkalommal a toronynál csak a kazánfűtő maradt, aki a minimális gáznyomást biztosította. A fűrés művelete állt, csak üresen forgott a fűró, lassan dolgoztak a szivattyúk is. Valamilyen okból kifolyólag azonban a gáznyomás leesett. Feltételezhetően elgázosodott az iszap a bejövő gáz miatt, és így alakulhatott ki az a kitörés, ami a későbbi bonyodalmakat okozta.

A kútkitörés következtében a kitóduló gáz begyulladt és olyan hatalmas lángcsóva keletkezett, ami Lentitől kezdve bevilágította éjszakánként az egész

Kerka völgyet. Természetesen a gyerekek nagy öröme, mert késő estig rugdoshatták a labdát. A felnőtteknek persze más problémájuk volt. Légtalmi elsőtétítés parancsát hirdették ki az egész országban, itt pedig egy hatalmas fénycsóva ragyogta be a vidéket. A feladat egyértelmű, minél előbb el kell oltani a tüzet.

Buda Emő bányamérnök 1991-ben az „Olaj- és gázkitörések Magyarországon” című Lovásziiban megtartott előadásában elmesélte: amikor egy alkalommal Amerikában belföldi repülőjáraton utazott, beszédbe elegyedett a pilótával, aki elmondta, hogy a II. világháborúban bombázó repülőként Budapestet támadta, és ez a lángoszlop volt a támpont az Olaszországból felszálló gépeknek.

És a tűz csak égett tovább, éjjel-nappal. A szakemberek összedugták a fejüket, vajon miként lehetne megszüntetni ezt a problémát. Először a kút környékét földgáttal vették körül, majd fokozatosan vízzel töltötték fel. Erre az ácsok fából tutajt készítettek és ráhelyeztek több száz kilogramm ekrazitot. Ennek a feladata volt, hogy a robbanás hullámainak következtében a tüzet eloltsa. A tutajt drótkötéllel a lyuk közepére húzták és kábellel végezték el a robbantást.

Sajnos a következő napokban a kút ismét belobbant, ugyanis a gázzal érkező törmelék szikrát vetett. Még négy alkalommal ismétlődött meg a leírt eset, aminek az lett a következménye, hogy a falu házainak ablakai szinte egytől-egyig mind kitörték a robbanások erejétől.

Idő közben az óriási hőtől a fűrtorony összeomlott. Utolsóként Lukács József lovászi lakos mászott le a torony vasszerkezetén, de mire leért, az olajos masztól alig ismerték fel társai. A mentőkosarat ugyanis éppen az előző nap vitték be javítani az üzem műhelyébe.

A fűrólyuknál keletkezett kráteren keresztül egyre több homok hagyta el a föld mélyét, ami miatt ez a rész végül is beomlott. A kút önmagát pusztította el, 1944. december 3-án.

Ez az eset sajnos a mező további életét is negatívan befolyásolta, olyan gázátfejtődés következett be a mélyben, ami a későbbiekben több meglepetést is okozott a rétegekben. 1946-ban ennek eredményeként az L-110-es, majd 1949-ben az L-150-es, illetve az L-453-as, L-308-as kutak kitörése is ennek a gázátfejtődésnek a következményei voltak.

Jánosi Ferenc

Lukács József visszaemlékezése

Emlékeim kódéből ma is előlép az a vadkörtefa, amely a strand alatt terjeszkedett egykor lombos ágaival. Itt ücsörögtek 1940-ben azok a munkanélküli fiatalember, akik arra vártak, hogy az első kút fűrásánál valami munkát kaphassanak. A tó környékén a fű elszáradt, megsárgult a sok tétlen ember várakozása nyomán. Nekem szerencsém volt, jó fizikumú srác lévén felvettek a kútalapozásokhoz az L-1-es kúthoz dolgozni. A jelenlegi pontházak helyén kukoricaföld nyúlt el, csak egy szűk út vezetett arra a hegy irányából. Végeztünk az alapozással, aztán robbanásszerűen kezdődött itt az élet. Fuvarosok lovas kocsikkal szállították az olajipari gépeket, felszeleléseket. Távolról kíváncsiskodó gyerekek és felnőttek nézték a fejleményeket. Tanúi lehettek a születő új iparág létrejöttének.

Ha jól emlékszem az alapozást és a torony építését május hónapban csináltuk. A fűrás június közepén kezdődött meg. Csapatunk tovább ment, és megkezdtek a 2-es 3-as és a többi kút alapozását. Később toronyszerelő, majd fűrómunkás lettem. A Lovásziiban lefűrt kutaknál valamilyen minőségben szinte mindegyiknél jelen voltam.

Az első „fűrásom” a 15-ös számú kútnál történt. Ekkor többnyire amerikai szakemberek irányították a munkánkat. Nagytudású, szigorú, de emberséges vezetők voltak. Többen elmondták azt, aminek én is tanúja voltam. Ebédkor rendszeresen megnézték ki milyen ennivalót hozott magával. Ugyanis azt tartották, jó munkát csak jól táplált ember végezhet.

Gyűrű József és Pintér Ferenc keze alatt dolgoztam, amíg három hónapra be nem vittek katonának 1941-ben. Azután már nem kellett félnem a bevonulástól, mert a hadi üzemben dolgozók mentességet élveztek, így én is. 1944-ben Péntek Lajosékhöz kerültem, amikor az emlékezetes 94-es kutat kezdtük el fűni.

Valamikor ősz tájékán kezdtük el a munkát és régen elhagytuk már az ezer métert, amikor megtörtént a baj. Ekkor már majdnem mindennaposak voltak a légiriadók. Megszólt a sziréna, és mi futottunk a koromgyár melletti kiserdőbe. Innen figyeltük, ahogy a főváros irányába elhaladtak a bombázó rajok. Teljesen nem állítottuk le a gépeket, a szerszámot és a szivattyút lassan járattuk. Ilyen alkalommal következett be a szorulás. Megpróbáltunk kiépíteni, menteni, amit lehetett, de láttuk: itt más probléma is van. Felmentem a toronyba kikapcsolni, ahonnan már csak nagy nehézségek árán tudtam visszajönni.

Iszonyatos erővel feltört a gáz, és repítette a magasba az iszapot is. A mentőkosarat éppen előző nap vittük javításra az üzembe. Így nem maradt más lehetőség, mint a torony sarkán lemászni. Mire földet értem, nem lehetett rám ismerni a masztól. Próbáltuk a kitörésgátlót felrakni, de a hatalmas nyomástól ez lehetetlen volt. A mentési munkát irányítani Nagykanizsáról jöttek ki. Név szerint Dinda János mérnökre emlékszem. A kút környékét gáttal vették körül, aminek a nyomait még ma is meg lehet látni. Hogy honnan kerültek ide, nem tudom, de zsidó és román munkaszolgálatosok is dolgoztak a gát építésén. Istenem, annyi tetves embert életemben nem láttam, mint azok között. Szegények a Kerkára jártak le esténként fürdeni. A kút pedig csak fűjt tovább rendületlenül. Iszap mellett kavicsot és széndarabokat dobált a felszínre, míg aztán be nem gyulladt. Hatalmas fáklya fényével világította meg éjszakánként a környéket. Talán a gyerekek élvezték ezt legjobban, mert késő estig lehetett focizni, játszani. Később úgy mesélték, hogy az Olaszországból induló amerikai bombázóknak ez volt a tájékozási pontjuk.

Ezért is sürgős lett volna minél előbb eloltani. Az asztalosok készítettek fából egy tutajszzerű építményt, amit láncalpas vontatott kötélén a kút torkáig. Erre helyezték el hordóban a robbanóanyagot, amit bent felrobbantottak. Ez elfújta a tüzet, ami aztán hamarosan ismét meggyulladt. Többször is sikerült a tüzet „elrobbantani”, de mindig az lett a végeredmény. Majd több mint egy hónap elteltével kiégett a kút, és újra csend borult a tájra. Egyébként az út túlsó oldaláról ferdefürással próbálták átfűni, sikertelenül. A berendezést innen átszállítottuk Újfalu mellé, ahol a Pince-1-es kutat kezdtük el fűni, ahol előfűrást végeztünk 150-200 m mélységig. A front közeledése miatt leállították a munkát és lecementeztünk. Két részre vették szét a társaságot. Egyik felét Orthaházára, a másikat Nyíregyházára helyezték. Így kerültem a gépgyárba. Németországba akartak vinni, de Bence László mérnök úr segítségével sikerült itthon maradnom. Aztán még a 110-es kúton volt hasonló kitérés, amin 1946-47-ben dolgoztunk, de az szerencsére nem gyulladt be, és másfél hét múlva a gázfűtés is megszűnt. Vándor élet... sok távollét; ez volt a mi munkánk. Furcsa elképzelni, hogy az amit mi megéltünk, ma már történelem.

Lukács József, Lovásziiban élő nyugdíjas fűrómester vagyok. Feleséggel és a háztájiban és a hegyen dolgozatunk még egy keveset, szükség van rá mindenféle szempontból. Ketten kapunk 7600 Ft-ot egy hónapban. Sajnos, amikor én elmentem nyugdíjba, akkor elég alacsonyak voltak a pénzek. Akkor kaptam 2200 Ft-ot. Ezt nem panasz képpen mondom, mert azért, látod, megéltünk valahogyan. Hogy mit várok még? Talán a mező 50 éves évfordulóján találkozhatok néhány rég nem látott baráttal, és akkor nosztalgizhatunk kicsit.

1990. július 7.

Jánosi Ferenc

OLAJOS TÖRTÉNETEK

Szerelőknak mélyén, irodák árnyékában, fűróárbóc tövében, melegező bódék pislákoló fényében sokszor elhangzottak azok a történetek, amelyek a nehéz olajos munka közben kevés derűt varázsoltak az ott dolgozók arcára. Ma már nem tudni pontosan kik voltak az események szereplői, talán ez nem is fontos. Egy biztos. Valamilyen formában megtörténtek, és mint a népmesék, szájról szájra terjedve járták be az olajvidéket. Volt aki elvett, akadt, aki hozzátett az eredeti történethez. Jánosi Ferenc és Póka György gyűjtése.

A fizetés

Meghatározott időközönként váltották egymást a zalai fűrók az Alföld déli szegletében. Az új parti megérkezett, a másik pedig indult hazafelé. Az előbbieknél volt Fűrös Frici is, aki fölvette a fizetését és azért, hogy ne kelljen heteken keresztül a zsebében tartogatnia, átadta édes egykomájának, aki a hazaindulókkal volt. Meghagyta neki, adja át a feleségének, és jóhírként még elmondhatja, valószínűleg jutalmat is kap ebben a hónapban.

Tubing Ernő, a koma el is vitte a pénzt a csinos komaasszonynak, Etelkának. De mielőtt átadta volna, váratlan ötlet villant át az agyán. Mi történne, ha megkönyékeznék az asszonykát. Burkolt ajánlatot tett, és azt vette észre, hogy ő sem közömbös az asszonynak, aki sürgött-forgott körülötte és jófajta borral kínálhatta. Iszogattak mind a ketten és Etelkában is keveregtek a gondolatok. Miért is ne fogadna el pénzt, hiszen végül is ebben nincs semmi kivetni való –

vélekedett magában. Csak a férjem meg ne tudja. Ennek ellenére azért a tartózkodó szerepét vette fel. Ugyan már Ernő, hogyan fogadnék el pénzt a komámtól – szabadkozott. És megtörtént amire vágytak.

Reggel egy ágyban ébredtek. Ernő mielőtt elment volna, a pirosuló bankjegyeket az asztal szélére tette. A legfölsőről nagy politikusunk nézett farkasszemet az éppen fészülő fiatalasszonnyal. Ej ez a koma, ez a koma... Most már mindegy, legalább lesz egy kis dugipénzem, gondolta. Csak az uram meg ne lássa! Keresek is neki valami jó helyet.

Telt-múlt az idő, hazaérkezett a férj is. Boldogan lobogtatta a kezében a jutalmát. A fizetésről el is feledkezett, hiszen már olyan régen volt. Hanem amikor reggel felébredt, jutott eszébe, és mindjárt kérdőre is vonta a feleségét. – No volt itt a komám? – Hát, hát... nem is tudta hirtelen, mit is válaszoljon hatalmas zavarában. Lábai megremegtek, arca kicsattant a pirosságtól. – Fene a formáját, hát nem adta oda a fizetésemet? Hiszen vele küldtem haza váltáskor – így a férj. – A feleség kihúzta magát. Kötényét végigsimította és most már nyugodt hangon válaszolt. – Jaj, hát a pénz az megvan. Ott a szekrény tetején a bögrében, a Szűz Mária mellett...

Egon a kacsatolvaj

Az olajipari lakótelep házai mellett elszaporodtak a különféle melléképületek. Deszkából, lemezdarabokból ólakat készítettek a lakók, ahol nyulat, sertést, baromfit tartottak. Szükséges volt ez abban az időben, mert a kereskedelmi ellátás nem volt valami kiegyensúlyozott. Egon, aki az üzem szállításán dolgozott, amolyan nagykövetnek számított. Kedvenc szólása-mondása a következő volt: „Jövök, megyek, intézkedek, aláírok, pecsételek.” Valóban jött, ment, mindent látott és arról volt nevezetes, hogy amit a szeme észrevett, azt a keze nem hagyta ott.

Az orvosi rendelő alatti partoldalban sütkéreztek az üzemorvos jól táplált kacsái. Egon már régóta szeretett volna a közelükbe kerülni. Elképzelte, milyen is lehet a ropogósra sült szárnyas fiatal húsa. Nem tudott parancsolni vágyainak. Az orvosi rendelőbe indult, de az ől kerítésénél kötött ki. Gyors mozdulattal belépett és elcsente a legközelebbi állatot, majd még egyet a kezébe vett. Aztán egy szemvillanás alatt eltűnt. Igen ám, de a puha talajban a cipőtalpa árulkodó mély nyomokat hagyott. Sietségében ezt nem vette észre. A gyanú egyértelműen rá terelődött, majd előállították és visszavitték a helyszínre. A rendőr ráparancsolt: – Na Egon, lépjen bele a csapába, hogy össze tudjuk hasonlítani a földön talált nyomokat a magáéval. – Egon leguggolt a nyomok fölé és tüzetesen vizsgálni kezdte őket. Fölállt, kihúzta magát és lemondóan ennyit mondott: – „Tudják mit? Lépjenek bele maguk! Én egyszer már bele léptem!”

A kútfeji ember esete a mészárossal

Emberünk a közeli város húsboltjában vásárolt. Azonban, hogy ne feltételezzék vidéki mivoltát igen választékosan és finoman szerette volna kifejezni magát. Kocsonyához vásárolt különféle hús alapanyagokat. Egyszer csak kérdést intézett az eladó felé. „Tessék mondani sertésarc van?”

Józsai reggeli itala

Józsai ügyes kezű munkás volt, csupán egy dologról nem tudott leszokni és ez a munkahelyi piálás volt. Minden alkalmat megragadott ha a főnökeit távol tudta magától, hogy a boros vagy söröspohár fenekére nézzen. Különféle trükköket eszelt ki, így görögdinnyébe léken keresztül rumot eresztett. Aztán sósavas üvegben csempészte be a pálinkát, de hamar lebukott. Családja sem nézte jó szemmel a szeszbarát férfit. Reggelente jelentkeznie kellett a csoportvezetőnél, aki meggyőződött róla, hogy minden rendben van-e nála. Úgy nézett ki, hogy emberünk megváltozott, mert hetek óta a tízóraihoz megivott egy-egy zacskó tejet. Ilyenkor arca kipirult és feltűnően barátságos volt mindenkivel. Egyik reggel étkezéskor, amikor éppen a tejet kortyolgatta a zacskóból, főnöke megveregette a vállát. – Na látja Józsai, ez való magának! – Ez... Ez... - felelte Józsai és ravaszul hunyorgó szemével felpislantva elmosolyodott. Tenyerével önelégülten végig simította a hasát és megismételte az előbbi szavakat. – Igen, tényleg ez való nekem!... Nevetett az egész műhely rajta, ő meg rajtuk. Ő tudta csak egyedül az igazságot, a zacskó nem tejet, hanem savanykás fröccsöt tartalmazott.

Olajos barátság

Zalából útnak indultak a különféle szakemberek, hogy az Alföldön is felépítsék az olajmezőhöz kapcsolódó tankállomásokat és a kiszolgáló létesítményeket. Munkájuk végeztével a szálláshoz közel eső kocsmahivatalban pihenték ki az napi fáradtságukat. Az elfogyasztott italok hatására felerősödtek a hangok az asztaltársaságnál. A közeli sarokból már régen figyelték, nem éppen jó szemmel a zalai társaságot. Rövid idő elmúltával vita kezdődött Zala és az Alföld „sötéttségéről”. Ekkor felállt az asztaltól egy kilencven kiló körüli, testes szakmunkás és a helybeliek asztalához lépett. – Ti beszéltek nekünk? Hiszen mi hoztuk ide a kultúrát! Mi adtuk nektek a gázt, a villanyt, a járdát, a vizet és a munkahelyet... Ti mit adtatok? Mi az amit kaptunk érte?

A helybeliek közül felemelkedett egy zömök, kb. két fejjel magasabb, izmos férfi. Végignézett az imént felszólalón és úgy képen vágta, hogy az a tengelye körül megpördülve két asztalt is felborított. – EZT! – hangzott a rövid, csattanós válasz. A következő héten már nem volt harag. A vendéglőben a két asztalt összerakták és a vegyes válogatot itt tárgyalta meg a hétköznapiakat.

Lovásziak a püspöknél

A lovásziak kápolnát szerettek volna építeni. Ebből a célból felkeresték a püspököt, hogy a segítségét kérjék. Mégis mekkorára gondoltak? – kérdezte a püspök. Hát..., olyan hat lóállásosra! – vágta rá a szószóló.

A pálinka

Megkínálhatlak egy kis pálinkával? – szegte a kérdést csoportvezetője felé az egyik gépkocsivezető, akik éppen Gellénházára igyekeztek, csak a falu belsejében megálltak pár pillanatra. A házigazda öntött a pohárba a nedűből. Ő maga üdítőitalt fogyasztott, mivel előtte állt még a hosszú út, amit gépkocsival le kellett vezetnie. Jóska lezser mozdulattal lehúzta a féldecit. – Na milyen? – várta a véleményt a gazda.

- Jó... - mondta egykedvűen a csopi.
- Nem iszol még egyet?
- Köszönöm, ebből elég volt...

Ezzel útnak is indultak. Este a gépkocsivezető, amikor hazaért, a felesége kérdőre vonta.

- Látom volt itt valaki. De a szentelt vizet mért vetted elő apukám? Ott volt a polcon a pálinka mellett!
- Én meg a szenteltvízből kínáltam meg a főnökömet a pálinka helyett!

Dekád

Amikor a Kiskunsági Üzem építési munkálatai elkezdődtek, Lovásziból sok dolgozó járt oda. Tíz napot ott töltöttek, ugyanennyit itthon a családdal, vagy a kocsmában. Ezt a tízes beosztást nevezték „dekádnak”. Egyik alkalommal így szólt a művezető a beosztottjához: - Tibor! Úgy készülj, hogy a jövő héten te is dekádba mész dolgozni! Másnap reggel a munkahelyen: - Főnök! Légy szíves mondd meg, merre van az a dekád, mert az asszonnyal egész éjjel kerestük a térképen, de nem találtuk meg.

TSZ-agitálás

Az 50-es években észérvekkel is próbálták meggyőzni a parasztságot, hogy közösen könnyebb a föld művelése, így hát egyenes az út, be kell lépni a szövetkezetbe. Erről a földművelő hallani sem akart, ezért az ipari munkásságból választottak olyan jól „agitáló káderokat”, akik minden, sokszor tisztességtelen eszközöket is bevetettek a cél érdekében. Fegyverfitogtatás, pofozkodás, lábtaposás szerepelt a repertoárban. – Értsék meg, nem, nem és nem írom alá! – mondta a föld gazdája. – Akkor azt írja alá, hogy nem írja alá! – vágta rá az agitáló. A szervezőket többnyire teherautón szállították. Egy ilyen alkalommal a gépkocsivezető a menetlevélre a következőt írta a menetlevélre a szállítandó anyag rubrikába: „tizenkét mázsa kommunista ide-oda hurcolása”.

Üzemorvosnál

Kérem, vetközzön le meztelenre! – szólt az orvos az üzemből feljött lakatosnak. – Hajljon előre, most megnézem, van-e aranyere. A vizsgálat után az orvos odaszólt az asszisztensnek: - Nincs aranyere. Emberünk felegyenesedik és sértődötten az orvoshoz szól: - De doktor úr! Ezt a szemembe is megmondhatta volna!

Az öreg Hudán vendéglője

Számtalan olyan ember dolgozott az olajiparban, akinek neve szinte minden történetben megjelenik. Közéjük tartozik Hudán Bandi bácsi is, aki az autószerelő műhelyben dolgozott. Akkumulátor töltő és gumijavító műhelye külön kis rezidenciát biztosított számára, minden kényelemmel felszerelve. Nem meglepő tehát, hogy a műhelyek környékét gyakran finom illatok járták át, az öregúr ebédet főzött. Persze ez a tréfamestereknek is szemet szúrt, elhatározták, hogy megviccelik az öregot, valamilyen ürüggyel elcsalták a műhelyéből és jóízűen felfalták az ebédjét. Miután ezt a játékot többször is eljátszották, a kárvallozt bosszút esküdött. Az egyik alkalommal gondosan felkészítette a pörköltet, majd miután majdnem elkészült, hagyta magát a többiek által elcsalni. Több sem kellett az éhenkórászoknak! Rögtön megrohanták a műhelyt és buzgón ebédelni kezdtek! Hamar megállapították, hogy az öreg ma különösen jól etalálta a pörköltet. Már az utolsó falatoknál tartottak, amikor Bandi bá visszatért és diadalmasan közéjük hajította a műhely tarka macskájának lenyízott bőrét....:

- Nesztek! Most legalább már tudjátok, hogy mit ettetek! - kiáltotta kárörvendően. A jóllakott társaság pedig elzöldült arccal kereste a csendes sarkokat, hogy könnyítsen háborgó gyomrán.

Az öreg nagyon finom ember volt. Noha akkor még az volt a szokás, hogy mindenki a napi sajtót használta wc papír gyanánt, neki ez nem felelt meg. Rendszeresen hazulról hordta a papírtekercseket, hogy a munkahelyén sem szenvedjen hiányt. Persze ez a kollégáknak is megtetszett és rendszeresen megdézsmálták a készletet. Nem meglepő tehát, hogy Hudán néni egy idő után szóvá tette, mintha túlságosan gyorsan fogynának a tekercsek! A ravasz öregúr persze gyorsan végére járt a dolognak! Fogott egy különösen erős cseresznyepaprikát és gondosan preparálta a papírt, majd várta a hatást. A rossz nyelvek szerint a tettesek seggen ülve radíroztak a műhely előtti betonon...

Fűrésélet télen

A kútjavító berendezések munkapadjai nem biztosítottak ideális munkakörülményeket az ott dolgozóknak. A csövek kiépítése során igen gyakori volt a "fröccsös" kihúzás, amikor a felemelt cső teli volt folyadékkal, ami a szétcsavart csőszakaszból a körülötte álló kulcsosokra fröccsent. A munkapad többnyire olajos, csúszós és ráadásul igen huzatos, széljárta volt. Előfordult, hogy megpróbálkoztak az acélszerkezetre feszített ponyvával védekezni a szél vagy a tűző nap ellen, de többnyire nem használták, mert amennyire munkaigényes volt a felszerelés, kényelmi hatása pedig szinte semmi. De hát így van ez, mondogatták a fűrészek, ettől lesz igazán szép a fűrésélet, ezektől a rideg körülményektől lesz fűrés a fűrés! A hideg ellen ki-ki vérmérséklete szerint próbált védekezni. A munka jellegétől függően magukra vettek minden elképzelhető ruhadarabot, ami ha átázott, akkor a bódében lecserélték és szárították. Az egyik idősebb szaki különösen híres volt arról, hogy a téli hidegben előszeretettel alkalmazta a réteges öltözködést. Egymásra vette a különböző alsó és felső ruhák tömegét, pufajkát, pufajka nadrágot. Ha felment a munkapadra, lépni is alig tudott a rengeteg ruhától. Róla terjedt el az a történet, hogy az egyik különösen hideg munkanapon rájött a kisdolog. Ezt fűrés módra a munkapad szélére kiállva szokták megoldani, két művelet között. Igenám, csak a rengeteg felvett nadrág és begyűrt ing akadályozta az akciót, amit a többiek egyre hangosabb kacagása körített. Hősünk már könyékig járt a sliccek sokaságában, de még mindig nem ért el a célhoz. Végül hatalmas megadó sóhajtással kihúzta kezét:

- Egyen meg a rosseb! Most már menj ahova akarsz! - mondta, majd elvégezte a dolgát a nadrágjába...

Szorult helyzetben

A telep egyik legizgalmasabb műhelye a motorszerelő műhely volt. Ott mindig történt valami.

Kiváló társaság, öregek fiatalok vegyesen, összeszokott jó csapat. Történt egyszer, hogy tavasszal a műhely takarítónője telerakta virágcserepekkel az ablakokat, amelyek a munkapadok felett voltak. Ennek esett áldozatul Feri bátyánk, aki egyébként igen nagy kópé hírében állt. Ahogy belépett a műhelyajtón rögtön észrevette a változást és megszólalt:

- Micsoda gyönyörű virágokat hoztál Saroltám! - azzal már lépett is a munkapadjához és felnyúlt, hogy a virágcserepet megvizsgálja. Bár ne tette volna! A fiók félig ki volt húzva és ahogy keresztül hajolt az asztal felett, a

lábával betolta. Igen ám, de a laza ruházatának köszönhetően a gatyájában lévő teljes felszerelése a fiókba lógott és azonnalmód be is csukódott!!!

Kikerekedett szemekkel támasztotta az asztalt, egyensúlyát veszítve csak annyi ereje volt, hogy a kezeivel is megtámaszkodjon, hogy valamennyire enyhítsen szorult helyzetén.

- Bandikám, gyere ide segíts! - nyögte alig hallhatóan az éppen a közelben tartózkodó fiatalabb kollégának. Persze az is időbe került amíg a hívott megértette, hogy milyen szorult helyzetet kéne rendbe hoznia. Később sokszor elmesélték az öregúr kalandját, amin addigra már ő is képes volt nevetni.

Jancsi emlékére

A sok vidám történet között álljon most itt egy nagyon szomorú, kollégánk, barátunk, Kovács János haláláról.

Jancsi a rétegyomásmérő csoportban dolgozott, készült a nyugdíjas napokra. Tervezte már, hogy hogyan fogja beosztani napjait, mennyi időt tölt szőlőjében, gyümölcsfái gondozásával. És elérkezett az utolsó munkanap! Társai ugyan biztatták, hogy maradjon a telephelyen, de a napsütéses időben felkapaszkodott ő is a műszerkocsira, hogy még egyszer végrehajtsa a begyakorlott munkafolyamatokat, méréseket.

Ezen a napon az Egervölgybe vezetett az útjuk, az olajmező egyik legszebb körzetébe. Egyik oldalról erdővel, a másiktól szőlővel borított hegyoldal, madárdal, jó levegő. Nem csoda, hogy az ebédidő elérkeztével, míg a többiek a telepi ebédlőbe igyekeztek, kint maradt egy fa árnyékába dőlve. Tovább szőtte terveit arról, hogy mit is fog tenni a holnapi, az első nyugdíjas napon!

Közben a mező élete zajlott, megérkeztek az aggregátorosok az #L-206-os kútra, kútmunkálatot készítettek elő. Jancsi is odasétált hozzájuk, hogy néhány szót váltson velük, hiszen mindnyájan régi ismerősei, barátai. Felszerelték a tömlőt és megkezdtek a szivattyúzást. És ekkor végzetes dolog történt! A magasnyomású tömlő levált a csatlakozóról és a kiáramló folyadék hatására félelmetes csapkodó táncba kezdett! A körülötte állók azonnal szétugrottak, menekültek előre. Elsőként Jancsi eszmélt és cselekedni kezdett! Megkerülte az ide-oda cikázó tömlőt és a kútfélszerelvényhez lépett, hogy lezárja! Nagyon jól ismert rajta mindent, hiszen munkája során naponta zárta, nyitotta, indította a kutakat. De most a sors nem így akarta! A tömlő visszacsapódott és az eszméletét veszítő Jancsit fejjel előre az akna olajos vizébe, a szerelvény csövei közé taszította!... A mentők még reménykedtek, amikor a kocsiba tették, de éjszaka a kórházban belehalt a sérüléseibe!

Kedves Látogatónk! Ha megállsz az #L-1 kút körül kialakított emlékpark olajos áldozatokra emlékeztető kopjafája előtt, gondold Kovács Jancsira, aki nem tudta befejezni a legutolsó műszakját!

